

Harjoitus 3 (kirjan luvut 7-10)

1. Yrityksen työntekijöillä on identtiset ja hyvinkäyttäytyvät preferenssit vapaa-ajan ja tulojen suhteen. Työntekijöillä on joka viikko käytettävissään 100 tuntia, jotka he jakavat työntekoon ja vapaa-aikaan. Heidän nykyinen palkkansa on 10 eur/h ensimmäiseltä 40 tunnilta ja sen jälkeen 15 eur/h. Tällä palkkausjärjestelmällä työntekijät tekevät töitä 50 tuntia viikossa. Johto ehdottaa siirtymistä uuteen palkkausjärjestelmään, jossa palkka olisi vakio 11 eur/h riippumatta kokonaistuntimäärästä. Työntekijät väittävät, että muutos pienentäisi heidän tulojaan. Johto väittää, että muutos lisäisi työntekijöiden hyvinvointia. Kumpi on oikeassa? Perustele kuvan avulla.
2. Tarkastellaan tilannetta, jossa kuluttajan hyötyfunktio on muotoa

$$u(x_1, x_2) = x_1 + x_2.$$

Kuluttajan tulot ovat m ja hinnat ovat p_1 ja p_2 .

- (a) Mitkä ovat hyödykkeiden 1 ja 2 kysyntäfunktiot?
  - (b) Oletetaan, että $p_1 = 2$, $p_2 = 1.5$ ja $m = 15$. Kuinka paljon hyödykkeitä 1 ja 2 kuluttaja kuluttaa?
  - (c) Hyödykkeen 2 hinta laskee siten, että $p'_2 = 1$. Mikä on uusi kysyntä? Miten kysynnän muutos jakautuu substituutio- ja tulovaikutukseen?
3. Kuluttajan alkuvarallisuus on $\omega_1 = 60$ ja $\omega_2 = 120$. Kuluttajan hyötyfunktio on kvasilineaarinen ja muotoa

$$u(x_1, x_2) = x_1 + 10\sqrt{x_2}.$$

- (a) Laske kuluttajan optimi.
- (b) Olkoon $p_1 = 2$ ja $p_2 = 1$. Mitkä ovat hyödykkeiden kysynnät? Oletetaan nyt, että hyödykkeen 1 hinta nousee siten, että $p_1 = 3$. Mitkä ovat uudet kysynnät? Minkä suuruiset ovat substituutio-, tavallinen tulo- ja varallisuus-tulo-vaikutukset?

4. Oletetaan, että henkilön hyötyfunktio on muotoa

$$u(c, l) = \alpha \ln c + (1 - \alpha) \ln l,$$

jossa c on kulutus ja l on vapaa-aika.

- (a) Kirjoita henkilön budjetti- ja aikarajoitteet.
  - (b) Ratkaise työn tarjonta.
  - (c) Miten työn tarjonta muuttuu kun palkka muuttuu? Miksi?
  - (d) Oletetaan nyt, että henkilö saa työtunneista riippumattoman tulonsiirron x . Kirjoita uusi budjettirajoite ja ratkaise kuluttajan ongelma. Miten työn tarjonta nyt riippuu palkasta?
5. Ajatellaan herra P:n elämän jakautuvaan kahteen periodiin, työikään ja eläkeikään. Ensimmäisellä periodilla herra P siis työskentelee ja hänen tulonsa ovat m . Toisella periodilla hän on eläkkeellä ja elää omilla säästöillään. Hänen hyötyfunktionsa on muotoa

$$u(x_1, x_2) = x_1 x_2.$$

Herra P voi lainata tai säästää korolla r .

- (a) Jos korkotaso nousee, mitä tapahtuu ensimmäisen ja toisen periodin kulutukselle?
- (b) Kuinka paljon herra P kuluttaa ensimmäisellä ja toisella periodilla, jos $m = 50000$ ja $r = 0.10$?